

2009

DEMOKRATİKLEŞME VE TOPLUMSAL
DAYANIŞMA AÇILIMI

BİLGE ADAMLAR
STRATEJİK
ARAŞTIRMALAR
MERKEZİ

Demokratikleşme ve Toplumsal Dayanışma Açılımı

Birikmiş sorunların demokratik çözümü için Hükümetçe başlatılan açılım tartışmaları, yurdun genelinde ihtiyatlı bir iyimserlik yaratmıştır. Ancak, yaşanan son olaylar karşısında bundan böyle süreçteki olası gelişmelerin bu iyimserliği çürütecek boyuta ulaşmaması için yetkililerce toplumsal katmanların duyarlılıklarını gözetererek temel hukuk ilkeleri çerçevesinde gerekli önlemlerin alınması zorunlu görülmektedir.

Sırf bu girişimin sorunlarımızı kısa sürede çözmek için yeterli olamayacağı açıktır. Ancak sorun, ilk olarak kamuoyunda serbest tartışma zeminine çekilmiştir. Tek başına bu gelişme bile, ülkenin şiddet sarmalından uzaklaştırılması açısından ciddi bir adım teşkil etmektedir. Bu nedenle serbest tartışma ortamının sürdürülmesi faydalıdır. Açılım süreci aksatılmadan sürdürülebilirse, farklı düşüncedeki vatandaşlarımızın birbirlerinin görüşlerini daha iyi anlamalarına yol açılması ve bazı yakınlaşmaların sağlanması mümkün olabilir. Ancak tartışmalar hiçbir sonuç vermezse ve zaman iyi kullanılarak somut adımlar atılmazsa bu girişim hayal kırıklığı ve bezginlik yaratarak yeni gerginliklere sebep olabilir.

Sorunun başat nedeni, Cumhuriyetin kuruluşundan beri Kürt kökenli vatandaşlarımızın anayasal çerçevede bazı beklentilerini karşılayacak geçerli, akılcı ve kapsamlı politikaların oluşturulamaması ve uygulanamamasıdır. Bir başka neden de, PKK'nın terör faaliyetleri ve silahlı şantaj stratejisidir. PKK'nın şiddetten vazgeçmemesi ve DTP'nin ikircikli bir politika izleyerek şiddeti kınamaması sürecin işlerlik kazanmasını engellediği gibi başarıya ulaşması konusunda da kuşkular yaratmaktadır.

Terör örgütünün amacı, kendi radikal taleplerini devletle doğrudan müzakere etmektir. Örgüt bu amaca ulaşmak için ilk aşamada Devletin kendilerini muhatap almasını hedeflemekte ve silahlı şantaja devam etmektedir. PKK'nın şiddeti sürdürerek siyasi süreç içindeki fiili durumunu hukuki muhatap haline dönüştürme peşinde olduğu açıktır. Devletin

ise açılıma somut işlerlik kazandırabilmesi için dağa çıkışları önleyecek koşulları yaratarak örgütün silahsızlandırılmasının yolunu açması gerekir.

Sürecin önünü tıkayan bu sarmaldan kurtulabilmek için askeri yöntemler dışında terör faaliyetlerine katılmamış olan kişilerin dağlardan indirilmesi ve bütün vatandaşlık haklarından istifade edecek şekilde toplumla bütünleşmesi gerekir. Örgüt içinde şiddete karışmamış olan unsurların siyasi mücadele alanına çekilebilmesi önemlidir. Bu çerçevede hukukun üstünlüğü ve ifade özgürlüğü temelinde katılımcı parlamenter demokrasinin güçlendirilmesi başlıca hedef olmalıdır. Çağcıl demokrasiyi gerçekleştirmek için Siyasi Partiler ve Seçim Kanunlarının, barajı makul düzeylere düşürmek dahil, değiştirilmesi zorunludur.

DTP'nin siyasi faaliyetlerinde PKK ile arasına mesafe koyması ve Türkiye'nin partisi olduğunu kanıtlaması gerekir. Bu doğrultuda öncelik çoğulcu demokratik kuralların işletilmesinde olmalıdır. Bu nedenle yukarıda değinildiği gibi seçim barajının düşürülmesi açılım kapsamında atılacak adımlara isabetli bir başlangıç olur.

Çözüm toplumda etnik bir dayatma izlenimi vermemelidir. Tek bir etnik grubu tatmin edecek bir çözüm ülkede huzurun sağlanması için yeterli olamaz. Bulunacak çözüm halkımızın tamamını muhatap almalı ve sadece Kürt kökenlilerin değil aynı zamanda bütün vatandaşlarımızın kabulüne mazhar olmalıdır.

Çözüm; etnik değil, Türkiye'de her kesimin erişilmesini istediği hukukun üstünlüğüne dayalı özgürlükçü, çoğulcu katılımcı çağcıl demokratik hukuk devletinde aranmalıdır. Böyle bir sistemde insanlar kimlikleri, inançları veya idealleri arasında alt kimlik, üst kimlik gibi bir hiyerarşiye tabi olmadan, etnik kimlik, mezhep kimliği gibi gruplara ayrılmadan farklılıklarıyla ve kültürel çeşitliliği ile barış içinde bir arada yaşarlar. Ayrımcılığı ret eden vatandaşlık kavramı esastır. Ancak demokratik hukuk devleti ve çağcıl demokrasi düzeninde bireyler, birbirlerinin farklılıklarına saygı gösterirler.

Yerel ana dillerde ifade özgürlüğü etnik değil, demokratik haklardandır. Bireysel temelli çoğulcu demokrasi hedefine ulaşmış olan bir Türkiye'de, bir kısım Kürt kökenli vatandaşlarımızın talep ettikleri bireysel hakların tanınması, onların etnik

bakımdan Kürt olmaları sebebiyle değil, Türk vatandaşı olmaları nedeniyle eşitlik ve özgürlüklere doğal olarak sahip olmalarından kaynaklanacaktır. Bu haklar etnik haklar olarak değil, etnik kökeni ne olursa olsun her Türk vatandaşının, serbestçe kullanması gereken bireysel evrensel haklar olarak tanınmalıdır. Böylelikle Kürt kökenli vatandaşlarımız diğer tüm vatandaşlarımızla, aynı demokratik zeminde buluşabileceklerinden çözüm yollarının bulunması mümkün olacaktır. Bu çerçevede alınacak tedbirlerin başında hiç şüphesiz toplumsal barışın sağlanması gelmektedir.

Önemli ve öncelikli olan, toplumumuzda uzun yıllardan beri olumsuz kırılmalar ve acılar yaşatmış olan gelişmelerin, bir etnik ayrışmaya ve şiddet sarmalına dönüşmemesidir. Dolayısıyla Kürt kökenli vatandaşlarımızın şikâyetlerine son verecek ve aynı zamanda geri kalan tüm vatandaşlarımızın hassasiyetlerini gözetecek bir zeminde buluşulması hedef olmalıdır. Bu zemin 21. yüzyıl normlarına dayanan hukukun üstünlüğüdür.

Cumhuriyet ideali, eskiyi koruma değil, değişim iradesidir. Bu ideal ancak demokrasi ile birleştiği ölçüde gerçekleşebilir. Bugünkü dünyanın demokratik kural ve standartları, Devleti bireye karşı değil, bireyi devlete karşı koruyan bir temel üzerinde yükseliyor. Uygar ülkeler, her bireyin kültürel ve inanç hassasiyetini, başkalarının haklarına saygı çerçevesinde serbestçe ifade özgürlüğüne sahip olabilmesini ve bireyin bu hak ve özgürlüklerini devlete karşı teminat altına alınmasını öngörüyor. Kadın hakları ve kadın erkek eşitliği temel özgürlüklerden biri olarak kabul ediliyor. Temel eğitim programlarını da bu hedeflere ulaşabilecek şekilde ve serbest düşünce geleneği doğrultusunda hazırlıyor.

Demokratik açılımın içeriği ne olmalı sorusunun yanıtı, değişen dünyayı anlamakta ve buna uyum sağlamakta yatmaktadır. Bu değişimde bizim mensup olmak istediğimiz dünya eşitlikçi, özgürlükçü, katılımcı bir demokrasi dünyasıdır. Böyle bir demokrasi hedefi toplumumuzdaki her kesim ve bütün katmanlar için ortak paydayı oluşturmalıdır. Sorunlarımızın çözümü bu ortak hedefe erişebilmemizde yatıyor. Avrupa Birliği süreci bu hedefe ulaşılması yolunu gösterdiği ve atılacak reform adımlarını normal bir mecraya yerleştirdiği için önem taşımaktadır. Hükümet eğer başlattığı demokratik açılım sürecinin başarıya ulaşmasını gerçekten istiyorsa kapsamlı reform sürecine süratle yeniden öncelik vermesi gerekmektedir.

Belgeyi Onaylayan Bilge Adamlar Kurulu Üyeleri

E.Oramiral Salim DERVİŞOĞLU

Yargıtay Onursal Başkanı Prof. Dr. Sami SELÇUK

E.Bakan/Büyükelçi İlter TÜRKMEN

E.Bakan/Vali Kutlu AKTAŞ

E.Büyükelçi Özdem SANBERK

E.Büyükelçi Sönmez KÖKSAL

E.Büyükelçi Güner ÖZTEK

E.Büyükelçi Yaman BAŞKUT

E.Koramiral Sabahattin ERGİN

Prof. Dr. Orhan GÜVENEN

Prof. Dr. Ersin ONULDURAN

Prof. Dr. Ali KARAOSMANOĞLU

Prof. Dr. İlter TURAN

İcra Kurulu Üyeleri

Prof.Dr. M. Oktay ALNIAK

Prof.Dr. Hasret ÇOMAK

Dr. Atilla SANDIKLI

Sadi BİLGİÇ